

12.61x30.95	1	עמוד 22	גלובס - כותרת	23/06/2015	48431082-0
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

הגברת התחרות בבנקים / עמירם גיל

ממשל תאגידי יועיל יותר מהרפורמות של כחלון

העסקי, ועלייה תואמת באשראי למשקי הבית (לדוגמה, שם המחשה, ב-2014 לבדה נרשמה עלייה של 11% בתחום).

נכון להיום תמונת המצב מראה כי גם אם בעבר הייתה ביקורת מוצדקת בנושא העמלות, הריביות והאשראי, הלחץ הציבורי והידרוק הפיקוח מצד בנק ישראל בשנות האחרונות עשו את שלהם, והרפורמות לטובת הצרכן כבר יצאו לדרך - עוד לפני כחלון. האתגר האמיתי איננו אם כן להמציא מחדש רפורמות שהיו נכונות לסוף העשור הקודם, אלא לעודד את הרפורמות הקיימות ולשקול פיקוח נוסף על עמלות השורה ועל מרווח הריבית למשקי הבית. חובה גם לטפל בהגדלת האשראי לעסקים קטנים ובינוניים, תחום שבו השינוי כיום איטי מהנדרש.

את כל זאת ניתן לעשות בלי מסיבות עיתונאים, בלי ועדות ובלי הליכי חקיקה מתמשכים. זה לא אומר שהרפורמות של כחלון יגרמו נזק, כי אין סיבה עקרונית להתנגד להכנסת שחקנים חדשים לענף או להפרדה בין חברות כרטיסי האשראי לבנקים, אבל יש להביא בחשבון שההשפעה שלהן בשטח תהיה מוגבלת מאוד.

דווקא המהלך שיזמו זקן וסלינגר מטפל בכעיה המבנית שכחלון ממעט להתייחס אליה: התרבות העסקית שלפיה חלק מהבנקים מתנהלים כ"מועדון חברים", המטפח אליטה ניהולית שאינה נמדדת לפי תרומתה האמיתית לבנק ולבעלי המניות. זקן וסלינגר קבעו בהקשר זה, שהתגמול ליו"ר דירקטוריון בבנק ובגוף מוסדי יבטיח כי הוא יפקח על ההנהלה, ולא יהפוך לחלק ממנה; שבעלי שליטה לא ישלמו מכיסם הפרטי לבכירים שהם חפצים ביקרם; ושלא תהיה חסינות למנהלים מפני דרישות להשבת בונוסים שקיבלו ללא הצדקה.

זהו בדיוק הכיוון שבו יש לפסוע אם רוצים לייצל באמת את הבנקים בישראל, ולהנחיל להם עקרונות של ממשל תאגידי ומינהל תקין - הרבה יותר משינויים מבניים שייקחו שנים ארוכות, ושהשפעתם על הצרכן תהיה בסופו של דבר זניחה. ●

הכותב הוא ראש הקליניקה לשוק ההון במרכז האקדמי למשפט ועסקים

אם רוצים לייצל באמת את הבנקים בישראל, כדאי להנחיל להם עקרונות של ממשל תאגידי ומינהל תקין - הרבה יותר משינויים מבניים שייקחו שנים ארוכות, ושהשפעתם על הצרכן תהיה בסופו של דבר זניחה

"גלובס" חשף החודש, כי איגוד הבנקים זימן ישיבה דחופה בעקבות ההגבלות שהטילו המפקח על הבנקים, דוד זקן, והממונה על שוק ההון, דורית סלינגר, על

שכרם של יושבי ראש הדירקטוריונים בבנקים ובגופים המוסדיים. מהפרסום עלה, כי ההגבלות החדשות מעוררות בקרב הבנקים חשש כבר יותר מהרפורמות שמתכנן שר האוצר, משה כחלון.

המהלך שיזמו זקן וסלינגר מטפל בכעיה המבנית שכחלון ממעט להתייחס אליה: התרבות העסקית שלפיה חלק מהבנקים מתנהלים ב"מועדון חברים", המטפח אליטה ניהולית שאינה נמדדת לפי תרומתה האמיתית לבנק ולבעלי המניות

ואכן, החשש של הבנקים מוצדק. המהלך של זקן וסלינגר מזהה את הכשלים במערכת הבנקאות בישראל, וככזה - הוא אפקטיבי הרבה יותר מההבטחות ל"הגברת התחרות" ול"הורדת יוקר המחיה הפיננסי", אשר בשמן נבחר כחלון, ואשר למעגן הקיים את "ועדת שטרם" - לחיסול הריכוזיות ולהגברת התחרות בין הבנקים - היושבת בימים אלה על המדוכה.

הרפורמות שגיבש כחלון עוד במערכת הבחירות, יוצאות מנקודת הנחה כי הבעיה המרכזית היא הריכוזיות בבנקים, המובילה כביכול לעמלות ולריביות גבוהות על משקי הבית ולאשראי הניתן ביד רחבה ל"טייקונים". אלא, שבנושאים אלה חלו דווקא שינויים משמעותיים בשנים האחרונות. לפי דוחות בנק ישראל, עמלות העו"ש ירדו מאז 2007 ב-28% והן תואמות כיום את המקובל בעולם. נתונים שאספה "ועדת זקן", אשר הוקמה בעקבות המחאה החברתית, מלמדים כי גם אם משקללים את יוקר המחיה, ישראל נמנית עם שלוש המדינות הזולות בעלות הניהול של חשבון עו"ש, ולקוחות הבנקים בארץ משלמים פחות ממהצית מהממוצע בעולם.

בהשוואה למדינות באירופה ובצפון אמריקה שנברקו עבור ועדת זקן, גם הריבית על האשראי בישראל תואמת את הסטנדרט הבינלאומי. לפי הבנק העולמי, מרווח הריבית - כלומר, הפער בין התשואה שמשלמים הבנקים על פיקדונות לבין הריבית שהם גובים על משיכת יתר - נמוך מאשר ב-OECD. נתוני בנק ישראל מראים גם ירידה עקבית באשראי שמעניקים הבנקים למגזר